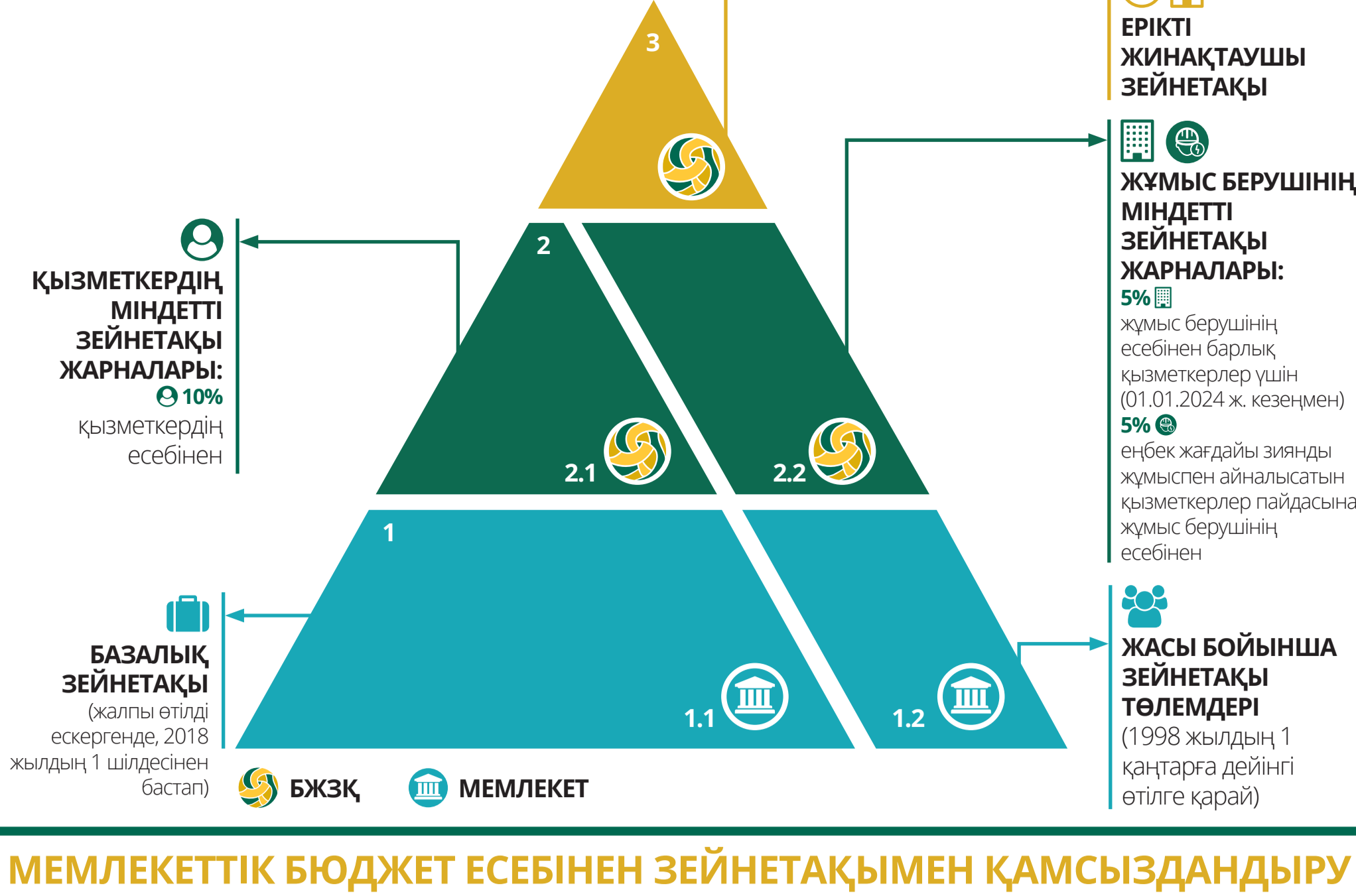

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ЗЕЙНЕТАҚЫМЕН ҚАМСЫЗДАНДЫРУ ЖҮЙЕСІНІҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

ҚЫЗМЕТКЕРДІҢ МІНДЕТТІ ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖАРНАЛАРЫ:
10% қызметкердің есебінен

БАЗАЛЫҚ ЗЕЙНЕТАҚЫ
(жалпы өтілді ескергенде, 2018 жылдың 1 шілдесінен бастап)

БЖЗҚ **МЕМЛЕКЕТ**

ЕРІКТІ ЖИНАҚТАУШЫ ЗЕЙНЕТАҚЫ

ЖҰМЫС БЕРУШІНІҢ МІНДЕТТІ ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖАРНАЛАРЫ:
5% жұмыс берушінің есебінен барлық қызметкерлер үшін (01.01.2024 ж. кезеңмен)
5% еңбек жағдайы зиянды жұмыспен айналысатын қызметкерлер пайдасына жұмыс берушінің есебінен

ЖАСЫ БОЙЫНША ЗЕЙНЕТАҚЫ ТӨЛЕМДЕРІ
(1998 жылдың 1 қаңтарына дейінгі өтілге қарай)

МЕМЛЕКЕТТІК БЮДЖЕТ ЕСЕБІНЕН ЗЕЙНЕТАҚЫМЕН ҚАМСЫЗДАНДЫРУ

БАЗАЛЫҚ ЗЕЙНЕТАҚЫ

Мөлшері өтіліне байланысты:

65% ЕҚД-дан – 0-ден 10 жылға дейін;
(2024 ж.)

+2% ЕҚД-дан – 10 жылдың үстіндегі әрбір жыл үшін

Ең жоғарғы зейнетақы – 33 жыл және одан көп өтіл болғанда 105% ЕҚД (2024ж. - 45 577)

ЖАСЫ БОЙЫНША ЗЕЙНЕТАҚЫ ТӨЛЕМДЕРІ (Ортақ зейнетақы)

01.01.1998 ж.дейін еңбек өтілі кемінде 6 ай болғанда төленеді

Толық еңбек зейнетақысына қажетті өтіл

25 жыл **20** жыл

Толық зейнетақы мөлшері:
01.01.1995 ж. бастап кез келген қатарынан 3 жыл үшін орташа айлық табыстан **60%**

55 АЕК Зейнетақыны есептеу үшін қабылданатын табыстың ең жоғары мөлшері.
(2024 ж. – 203 060 тг)

Толық еңбек өтілі кезінде ең төменгі төлем мөлшері – бір ең төменгі зейнетақы (2024 ж. -57 853 тг).
Толық емес өтілде – төлем мөлшері тепе-тең азаяды.

Мемлекеттік базалық зейнетақы төлемі және жасына байланысты зейнетақы төлемдері өмір бойы тағайындалады.

ЖИНАҚТАУШЫ ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖҮЙЕСІ

ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖИНАҚТАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

- 10% - МІНДЕТТІ ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖАРНАЛАРЫ**

қызметкердің ай сайынғы табысынан ЕТЖ мөлшерінің 50 еселенген мөлшерінен аспайтын есебінен (2024 ж. – 4 250 000 тг, 50*85000). Бұл ретте барынша жиынтық кіріс 50 еселенген ЕТЖ-ның 12 мөлшерінен аспауы керек (2024 жылы - 51 000 000 тг, 12*50*85000).
- 5% - ЖҰМЫС БЕРУШІНІҢ МІНДЕТТІ ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖАРНАЛАРЫ**

жұмыс берушінің өз қаражаты есебінен жұмысшының ай сайынғы табысынан. Бұл ретте есептеуге алынатын ай сайынғы табыс кемінде 1 ЕТЖ және 50 еселенген ЕТЖ-дан аспауы тиіс. 2024 жылдан бастап ЖМЗЖ мөлшері - 1,5%, 2025 жылы - 2,5%, 2026 жылы - 3,5%, 2027 жылы - 4,5%, 2028 жылы - 5%. ЖМЗЖ жинақтары мұраға қалдырылмайды.
- 5% - МІНДЕТТІ КӘСІПТІК ЗЕЙНЕТАҚЫ**

ҚР ЕЖӘМ тізбесіне сай еңбек жағдайы зиянды жұмыспен айналысатын қызметкерлер пайдасына жұмыс берушінің өз қаражаты есебінен қызметкердің ай сайынғы табысынан
- ЕРІКТІ ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖАРНАЛАРЫ**

Өз табысы есебінен өз пайдасына жеке тұлғалар немесе БЖЗҚ-да алушының (үшінші тұлғаның) пайдасына жеке және заңды тұлғалар енгізеді. Жарна мөлшері мен төлеу тәртібін салымшы өз жеке белгілейді.

ЖИНАҚТАУШЫ ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖҮЙЕСІ ЕНГІЗІЛДІ:

- 01.01.1998 ж. бастап жеке зейнетақы шоттарына (ЖЗШ) есептелетін қызметкерлердің міндетті зейнетақы жарналарымен (МЗЖ);
- 01.01.2014 ж. бастап қызметкерлердің ЖЗШ-сына есептелетін қызметкерлердің пайдасына жұмыс берушінің міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарымен (МКЗЖ);
- 01.01.2024 ж. бастап шартты зейнетақы шоттарына (ШЗШ) есептелетін барлық қызметкерлер үшін (1975 жылы және одан кейін туғандар) жұмыс берушінің міндетті зейнетақы жарналарымен;
- алушының ЖЗШ-сына есептелетін жеке және заңды тұлғалардың ерікті зейнетақы жарналарымен (ЕЗЖ) енгізілген.

ЗЕЙНЕТАҚЫ АКТИВТЕРІН БАСҚАРУ

ҰЛТТЫҚ ҚОРДЫ БАСҚАРУ БОЙЫНША КЕҢЕС:

- ҚР Президенті – Кеңес Төрағасы;
- ҚР Премьер-Министрі;
- ҚР Парламентінің Сенат және Мәжіліс Төрағалары;
- ҚР Президенті Әкімшілігінің басшысы;
- Ұлттық Банк Төрағасы;
- ҚР Премьер-Министрінің бірінші орынбасары;
- ҚР Жоғарғы аудиторлық палатасының төрағасы;
- Қаржы министрі;
- Ұлттық экономика министрі;

ЖҰМЫС ОРГАНЫ:
ҚР Президентінің Әкімшілігі.

ІПБ 1, ИПБ 2, ИПБ n (Инвестициялық портфельді сенімгерлік басқарушы)

ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі

БЖЗҚ – бірыңғай оператор

- ИПБ-мен зейнетақы активтерін сенімгерлік басқару туралы шарт жасау;
- Салымшылардың ИПБ-ға БЗЖ беруге өтініштерін жинау және өңдеу;
- Салымшының (лардың) зейнетақы жинақтарын ИПБ-ге аудару туралы ақпаратты өтініш (тер) келіп түскен күннен кейін күнтізбелік 30 күн ішінде ҚРҰБ-ға беру.

ЖИНАҚТАУШЫ ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖҮЙЕСІНЕН ЗЕЙНЕТАҚЫ ТӨЛЕМДЕРІ

БЖЗҚ-ДА ҚАЛЫПТАСҚАН ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖИНАҚТАРЫНЫҢ ТӨЛЕМІ

Зейнетақы жинақтарының түрлері

- Зейнетақы төлемдерін алу шарттары**
 - Зейнет жасына толған кезде: ерлер – 63 жаста; Әйелдер – 61 жаста (2023ж. бастап 2028 ж. дейін) 61 жастан бастап 63 жасқа дейін зейнет жасын кезеңмен көтеру: 2028–2031 жж. (жыл сайын + 6 ай);
 - I және II топтағы мүгедектер (егер мүгедектігі мерзімсіз белгіленсе). Мүгедектер БЖЗҚ-ға төлем үшін жүгіне алады немесе МЗЖ төлей береді.
- Кесте бойынша төлемдердің кезеңдері**
 - Ай сайын:** Егер зейнетақы жинақтарының сомасы ең төменгі зейнетақының 12 еселенген мөлшерінен көп болса (2024 ж. – 694 236 тг, 12*57853). Төлемдерді жүзеге асырудың бірінші жылындағы зейнетақы төлемдерінің жылдық сомасы 6,5% төлем мөлшерлемесіне (зейнетақы жинақтарының сомасы*6,5%/12) зейнетақы жинақтары сомасының көбейтіндісі ретінде есептеледі, кейінгі жылдары төлем мөлшері өткен жылғы ай сайынғы төлемді 5% індекстеу мөлшерлемесіне ұлғайту жолымен қайта есептеледі. Ең төменгі төлем сомасы – ЕҚД-дан 70%.
 - Біржолғы:** Егер зейнетақы жинақтарының сомасы ең төменгі зейнетақының 12 еселенген мөлшерінен аз болса.
- Біржолғы төлемдерді нысаналы пайдалану**
 - Біржолғы, алуға қолжетімді зейнетақы жинақтары сомасы шегінде шектеусіз рет:** Тұрғын үй жағдайын жақсартуға, емдеу ақысын төлеуге
 - 1. Нысаналы пайдалануға құқығы бар адамдар:** Жинақтарының (МЗЖ есебінен) сомасымен;
 - 2. Алмастыру коэффициенті 40%-дан төмен емес орташа айлық табысты қамтамасыз ететін зейнетақы мөлшерімен.** Бұл ретте біржолғы төлем зейнетақы жинақтарының 50%-нан аспайды;
 - 3. Сақтандыру ұйымымен жасалған зейнетақы аннуитеті шартымен.** Бұл ретте біржолғы төлем МЗЖ есебінен зейнетақы жинақтарының мөлшерінен аспауы тиіс.
- Басқа біржолғы төлемдер**
 - Салымшы қайтыс болған жағдайда: ҚР заңнамасына сәйкес мұрагерлерге жерлеуге (94 АЕК мөлшері шегінде, 2024 ж. – 347048 тг, 94*3692)
 - ҚР шегінен тыс тұрақты тұруға кеткен шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдар.
- Зейнетақы жинақтарын ӨСК-ға аудару**
 - ӨСК-ге жинақтарды аударуға құқығы бар салымшылар**
 - Кейінге қалдырылған зейнетақы аннуитеті:
 - Жасы бойынша: **МЗЖ есебінен:** Ерлер мен әйелдер – 45 жас, **МКЗЖ есебінен:** Ерлер мен әйелдер – 40 жас.
 - I және II топтағы мүгедектігі болса (мерзімсіз).
 - Жедел және кейінге қалдырылған зейнетақы аннуитеті шарттары бойынша**
 - Жасы бойынша: **МЗЖ есебінен:** Ерлер – 55 жас; Әйелдер - 53 жас (2023 ж. бастап), 53 жастан бастап 55 жасқа дейін зейнетке жетуі; 2028–2031жж. (жыл сайын + 6 ай)
 - МКЗЖ есебінен:** 50 жасқа толған, олар үшін жиынтығында кемінде 60 күнтізбелік ай МКЗЖ төленген адамдар.
 - I және II топтағы мүгедектігі болса (мерзімсіз).
 - Жинақтардың ең аз сомасы
 - ӨСК аудару үшін жағдайда, зейнетақы пайдаланылуы мүмкін.

САЛЫМШЫЛАР/АЛУШЫЛАР ҮШІН ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖАРНАЛАРЫ МЕН ТӨЛЕМДЕРГЕ САЛЫҚ САЛУ ТӘРТІБІ

Жарнаны аудару	Инвестициялық кірісті есептеу	Төлем*
МЗЖ Босатылды	Босатылды	10% мөлшерлемесі бойынша ЖТС
МКЗЖ Босатылды	Босатылды	10% мөлшерлемесі бойынша ЖТС
ЕЗЖ Босатылды**	Босатылды	10% мөлшерлемесі бойынша ЖТС

*Салық кодексіне сәйкес БЖЗҚ-дан зейнетақы төлемдері түріндегі салық салынатын табыстың мөлшері мынадай тәртіппен айқындалады: салық салуға жататын зейнетақы төлемдері түріндегі табыстың сомасы
 (минус) Салық кодексінің 341-бабының 1-тармағында көзделген жеке табыс салығы бойынша түзету сомасы
 (минус) Салық кодексінің 345-бабының 1-тармағында және 346-бабының 1-тармағымен 2) және (немесе) 3) тармақтарында көрсетілген тәртіппен және мөлшерде салық шегерімдерінің сомасы.
 Салық кодексінің 345-бабында Қазақстан Республикасының резиденттері болып табылатын, зейнет жасына толуына байланысты, МЗЖ, МКЗЖ және ЕЗЖ есебінен құралған зейнетақы жинақтарының зейнетақы төлемдерін алушылардың зейнетақы төлемі жүзеге асырылатын әр ай үшін зейнетақы төлемі түріндегі табысты есептеу күнінде қолданылатын және республикалық бюджет туралы заңда белгіленген бір ең төменгі жалпы мөлшерінде БЖЗҚ-дан зейнетақы төлемдері түріндегі табысынан салықтық шегеріміне құқығы бар делінген.
 **1) Қызметкердің ЕЗЖ – қызметкер жұмыс берушінің ЕЗЖ – қызметкердің табысы болып табылмайды
 2) Қызметкер пайдасына жұмыс берушінің ЕЗЖ – қызметкердің табысы болып табылмайды
 3) Жұмыс берушінің ЕЗЖ – ТТК бойынша шегеріміне.

«ҰЛТТЫҚ ҚОР - БАЛАЛАРҒА» БАҒДАРЛАМАСЫ

Барлық балаларға - Қазақстан азаматтарына жыл сайын тең ұлестермен инвестициялық табыстың 50%-ы (Ұлттық қор активтерінің құрамына инвестициялау) есептелетін болады.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ ҚОРЫ **БЖЗҚ-ДАҒЫ НЫСАНАЛЫ ЖИНАҚТАУШЫ ШОТТАР**

Балалар 18 жасқа толғанға дейін **18 жасқа толғаннан кейін**

Нысаналы талаптар мен инвестициялық табыс мерзімінен бұрын алу құқығынсыз есептелетін болады (Жинақтар мұраға қалдырылады)

Екі мақсатта пайдалану құқығына ие болады

Тұрғын үй жағдайын жақсарту Білім алуға төлеу

БЖЗҚ-нысаналы талаптарды (міндеттемелерді), нысаналы жүзеге асыруды нысаналы шоттарындағы нысаналы жинақтарды есепте алу, нысаналы жетімдерді төлеуді ақтатып алу, жинақтарды пайдалану.

Бағдарлама қатысушылары **6 919 131 бала** (01.01.2006 ж. бастап 31.12.2023 ж. қоса алғандағы туғандар), оның ішінде 304 815 қатысушы 2024 жылы 18 жасқа толады.

Олардың барлығына бірдей сома **100 АҚШ доллары мен 52 центі аударылды.**

Ұлттық Қордың инвестициялық кірісі жылдық мәнде **1,39 миллиард АҚШ долларын құрады** (Ұлттық Қордың орташа жылдық кірісі). Ұлттық Қордың инвестициялық кірісінің 50%-ы – 2024 жылы есептеуге жататын нысаналы талаптар сомасы – 695,5 миллион АҚШ доллары.

- АББРЕВИАТУРАЛАР МЕН ҚЫСҚАРТУЛАР ТІЗІМІ:**
- БЖЗҚ** – «Бірыңғай зейнетақы жарналары» БЖЗҚ – «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ
 - ЖТС** – Жеке табыс салығы
 - ЖЗШ** – Жеке зейнетақы шоты
 - ӨСК** – Өнімді сақтандыру компаниясы
 - ЕТЖ** – Ең төменгі жалақы
 - АЕК** – Айлық есеп көрсеткіші
 - МЗЖ** – Қызметкердің міндетті зейнетақы жарналары
 - МКЗЖ** – Жұмыс берушінің міндетті зейнетақы жарналары
 - МКЗЖ** – Міндетті кәсіптік зейнетақы жарналары
 - ЕҚД** – Ең төменгі көрсеткіш деңгейі
 - ЗП** – Қазақстан Республикасы
 - ІПБ** – Инвестициялық портфельді басқарушы
 - ҚР ЕЖӘМ** – ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік министрлігі
 - ШЗШ** – Шартты зейнетақы шоты
 - ҚРҰБ** – Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі